

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет педагогічний

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
«СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОПІКУНСЬКИХ
УСТАНОВ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма “Соціальна педагогіка”
Спеціальність І 11- Дитячі та молодіжні служби
.....Галузь знань І – Охорона здоров’я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26”серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Соціально-педагогічна діяльність опікунських установ
Викладач (-і)	кандидат педагогічних наук, доцент Лемко Г.І.
Контактний телефон викладача	0982278480
E-mail викладача	halyna.lemko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
2. Анотація до навчальної дисципліни	
«Соціально-педагогічна діяльність опікунських установ» – складова блоку обов’язкових компонентів професійної підготовки здобувачів, майбутніх соціальних педагогів. Навчальна дисципліна вивчається студентами спеціальності «Соціальна робота» ОП «Соціальна педагогіка» на третьому курсі, у п’ятому семестрі. Опанування даного курсу дозволить ознайомитись студентам з основними теоретичними положеннями курсу та особливостями соціально-педагогічної роботи в опікунських закладах.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення навчальної дисципліни «Соціально-педагогічна діяльність опікунських установ» є розкриття сутності соціально-педагогічної діяльності в опікунських закладах. Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціально-педагогічна діяльність опікунських установ» є: – розглянути історію становлення опікунських закладів; – вивчити досвід зарубіжних країн; – ознайомити студентів з теоретичними основами соціальної діяльності в опікунських установах.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
ІК-3.Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. СК-5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій дітей та сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах. СК-6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб. СК-12.Здатність ініціювати соціальні зміни, які сприяють адаптації та соціалізації дітей та молоді у сучасному суспільстві. СК-15.Здатність взаємодіяти з дітьми та молоддю, представниками різних професійних груп та громад. СК-16.Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи. СК-18.Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері. СК-24.Здатність забезпечувати інклюзивні процеси, виявляти особливості та шляхи покращення життєдіяльності дітей та молоді з особливостями психофізичного розвитку й інвалідністю у соціальному середовищі. РН 13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів. РН 14. Самостійно визначати ті обставини, у з’ясуванні яких потрібна соціальна допомога.	

РН 19. Залучати особистісні ресурси осіб, які звернулися за допомогою, ресурси соціальної групи і громади для розв’язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.				
РН 25. Здатність виявляти та розвивати здібності, креативний потенціал дітей і молоді, підтримувати їх творчий розвиток, сприяти успішній соціалізації, професійному самовизначенню.				
5. Організація навчання				
Обсяг навчальної дисципліни				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
лекції		18		
семінарські заняття / практичні / лабораторні		26		
самостійна робота		46		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
п’ятий	Дитячі та молодіжні служби ОП Соціальна педагогіка	третій	нормативний	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість годин		
		лекції	заняття сам.р об.	
Тема 1. Сирітство як соціально-педагогічна проблема		2	2	2
Тема 2. Опіка і піклування як предмет аналізу		2	2	2
Тема 3. Соціально-психологічна характеристика дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування			2	6
Тема 4. Психологічні умови організації контактів немовлят в будинку дитини			2	6
Тема 5. Усиновлення та патронаж як форма опіки дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування		2	2	2
Тема 6. Роль та місце притулків серед закладів державного виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування		2	2	2
Тема 7. Наставництво як форма опіки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування		2	2	2
Тема 8. Ефективність діяльності прийомних сімей		2	2	2
Тема 9. Дитячі будинки сімейного типу в системі захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування		2	2	2
Тема 10. Технології соціального супроводу прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу			2	6
Тема 11. Соціально-психологічна функція соціального гуртожитку для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування		2	2	2
Тема 12. Технології корекційної діяльності з дітьми-сиротами та дітьми, позбавлених батьківського піклування		2	2	2
Тема 13. Міжнародний досвід опіки над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування(студентські читання)			2	10

ЗАГ.:		18	26	46																										
6. Система оцінювання навчальної дисципліни																														
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<table><tr><th rowspan="2">Рейтинговий показник</th><th rowspan="2">Оцінка ECTS</th><th colspan="2">Оцінка у національній шкалі</th></tr><tr><th>Екзамен, диф.залик, курс роб.(проект), практика</th><th>Залик</th></tr><tr><td>90-100</td><td>A (відмінно)</td><td>Відмінно</td><td rowspan="5">Зараховано</td></tr><tr><td>82-89</td><td>B (добре)</td><td rowspan="2">Добре</td></tr><tr><td>75-81</td><td>C (добре)</td></tr><tr><td>64-74</td><td>D (задовільно)</td><td rowspan="2">Задовільно</td></tr><tr><td>60-63</td><td>E (задовільно)</td></tr><tr><td>35-59</td><td>FX (незадовільно) з можливістю повторного складання</td><td rowspan="2">Незадовільно</td><td rowspan="2">Незараховано</td></tr><tr><td>1-34</td><td>F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням</td></tr></table>				Рейтинговий показник	Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі		Екзамен, диф.залик, курс роб.(проект), практика	Залик	90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано	82-89	B (добре)	Добре	75-81	C (добре)	64-74	D (задовільно)	Задовільно	60-63	E (задовільно)	35-59	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно	Незараховано	1-34	F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням
	Рейтинговий показник	Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі																											
			Екзамен, диф.залик, курс роб.(проект), практика	Залик																										
	90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано																										
	82-89	B (добре)	Добре																											
	75-81	C (добре)																												
	64-74	D (задовільно)	Задовільно																											
	60-63	E (задовільно)																												
	35-59	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно	Незараховано																										
	1-34	F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням																												
Вид контролю – іспит. Максимальна оцінка – 100 балів, з них – 50 балів за написання письмового екзамену та 50 балів – за практичні заняття (25 балів за поточне оцінювання, 15 балів – за контрольну роботу та 10 балів – самостійну роботу).																														
Вимоги до письмових робіт	Оцінювання здійснюється відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 6) (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.); Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.)																													
Семінарські заняття	Пропущенні практичні заняття здобувач відпрацьовує індивідуально, виконуючи передбачену у плані лекційного чи практичного заняття роботу. Для цього використовується: - усне опитування; - тестування; - перевірка творчих завдань; - захист презентацій; - перевірка виконаної, передбаченої програмою курсу, самостійної роботи. Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (25 балів) він може бути рекомендований на повторне вивчення даної освітньої компоненти. Максимальна кількість балів з курсу на практичних заняттях - 25 балів.																													

Умови допуску до підсумкового контролю	Допуском до іспиту є відвідування здобувачем більше 50% практичних занять, пройдено тестування на платформі дистанційного навчання, виконання завдань самостійної роботи. Умови допуску до підсумкового контролю (екзамену) передбачають дотримання Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orh-anizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvac-hiv-vyshchoi-osvity.pdf
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль знань здобувачів із курсу здійснюється у формі комп'ютерного тестування. Форма контролю – екзамен. Форма здачі – тестування. Максимальна кількість балів за іспит – 50. Навчальний матеріал з освітньої компоненти вважається засвоєним, якщо здобувач у сумі набрав 50 і більше балів за 100-бальною шкалою. Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (50 балів) він може бути рекомендований на повторний курс з вивчення даної дисципліни. https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність: не припустимі плагіат та списування. Обов'язкове виконання всіх поставлених завдань.

Викладання курсу базується на активній взаємодії зі здобувачем та політиці академічної доброчесності.

Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:

Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція).

Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf

Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.

Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою:

<https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять: лекційні заняття студентом не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу є обов'язковим.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентують:

Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf> [orhanizatsii-ta](#)

Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-hrafiikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Несвоєчасне виконання завдань передбачає дотримання студентом усіх вимог щодо їх самостійного опрацювання https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-hrafiikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Навчання передбачає високий рівень пізнавальної активності, ініціативності, дотримання норм та правил професійної етики майбутніх фахівців.

Неформальна освіта: Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra.

Можливість зарахування неформальної освіти регламентує Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з положеннями можна за адресою:

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Додаткові бали отримують здобувачі, які приймали активну участь у науково-дослідній роботі (конференції, студентські наукові гуртки та проблемні групи, підготовка публікацій тощо) за тематикою дисципліни.

Ознайомитися з положеннями можна за адресою: <https://efund.pnu.edu.ua/3-3-prava-zdobuvachiv/>

8. Рекомендована література

1. Александрова Ю. Щодо визначення предмета доказування та кола доказів у справах про позбавлення батьківських прав // [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua>.
2. Ватрас В. Поняття «сім'я» у сімейному праві України. Форум права. 2019. № 1. С. 83-91.
3. Гурова Л. Соціально-педагогічна робота з дітьми-сиротами та дітьми, які залишилися без батьківського піклування в навчально-реабілітаційному центрі. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 101 с.
4. Деякі питання тимчасового переміщення (евакуації) дітей та осіб, які проживають або зараховані до закладів різних типів, форм власності та підпорядкування на цілодобове перебування, в умовах воєнного стану: Поста-нова Кабінету Міністрів України від 27 березня 2022 р. No 385/ Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.09.2022)
5. Кальченко Л. Технологія реінтеграції вихованців інтернатних закладів до біологічної сім'ї як практичний інструмент системи превенції соціального сирітства. веб-сайт. URL: <https://www.readcube.com/articles/10.15587%2F2519-4984.2017.119956> (дата звернення : 12.09.2022).
6. Майже два мільйони родин з дітьми охоплені соціальною допомогою, спрямованою на захист прав дітей. веб-сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/21881.html> (Дата звернення 18.09.2022)

7. Міщенко О., Сівакова Є. Реінтеграція дітей: концепція і сутність. Держава та регіони. Серія «Соціальні комунікації». 2021. No 2(46). С. 168.
8. Про утворення Координаційного штабу з питань захисту прав дитини в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 березня 2022 р. No 302/ Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.09.2022).
9. Програма «Дитина не сама»: понад 1 000 українців пройшли навчання та готові прийняти у свою сім'ю дитину під час війни. веб-сайт. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/press-releases/dytyna-ne-sama-trained-1000-ukrainians> (дата звернення: 12.09.2022).
10. Суліменко О. Соціальна робота з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування в умовах воєнного стану. *Ввічливість. Humanitas*, 2022. (4), 61–68.
11. Шлікар Марина Робота з опікунськими сім'ями // Збірник наукових праць студентів / за заг. ред. Кравченко О. О. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2020. – С. 142-145.
12. Шлікар Марина Особливості соціально-педагогічного супроводу дітей в опікунських сім'ях // Збірник наукових праць студентів / за заг. ред. Кравченко О. О. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2021. – С. 74-77.

**Викладач _Лемко Г.І.. доцент кафедри
соціальної педагогіки та соціальної роботи**